

محمد رضا آزاده فر

اطلاعات عمومی

موسیقی

www.ketab.ir

سرشناسه: آزاده‌فر، محمدرضا، ۱۳۴۸ -
نشر نی، ۱۳۹۳. ● مشخصات ظاهری: ۲۸۷ ص: مصور ● نوبت چاپ: چاپ یازدهم، ۱۴۰۲. ● شابک: 978-964-185-378-7 ● وضعیت
فهرست‌نویسی: فیبا ● یادداشت: کتابنامه: ص. ۳۰۱. ● موضوع: موسیقی - مسائل متفرقه. ● رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۳ الف ۶ / ۱۴ ML
● رده‌بندی دیویی: ۷۸۰/۰۲ ● شماره کتابخانه ملی: ۳۴۴۵۲۴۷

قیمت: ۲۲۰۰۰۰ تومان

www.ketab.ir

نشرنی

اطلاعات عمومی موسیقی

محمدرضا آزاده‌فر

ویراستار: سارا کلهر

صفحه‌آرا: الهه خلیج‌زاده

چاپ یازدهم: تهران، ۱۴۰۲، ۷۰۰ نسخه

لیتوگرافی: باختر ● چاپ و صحافی: غزال

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۱۸۵-۳۷۸-۷

نشانی: تهران، خیابان دکتر فاطمی، خیابان رهی معیری، تقاطع خیابان فکوری، شماره ۲۰

کد پستی: ۱۴۱۳۷۱۷۳۷۱، تلفن دفتر نشر: ۸۸۰۲۱۲۱۴، تلفن واحد فروش: ۸۸۰۰۴۶۵۸-۹، نامبر: ۸۹۷۸۲۴۶۴

www.nashreny.com ● email: info@nashreny.com ● nashreny

© تمامی حقوق این اثر برای نشرنی محفوظ است. هرگونه استفاده تجاری از این اثر یا تکثیر آن، کلاً و جزئاً، به هر صورت (چاپ، فتوکپی، صوت، تصویر و انتشار الکترونیکی) بدون اجازه مکتوب ناشر ممنوع است.

فهرست مطالب

۹	مقدمه
۱۱	فصل اول. فیزیک اصوات موسیقی
۱۱	موج
۱۳	صوت
۱۴	انتشار صوت
۱۴	سرعت صوت
۱۶	انعکاس صوت
۱۷	ویژگی های صوت
۱۹	مشخصه های صوت موسیقی
۱۹	الف) شدت صوت (دینامیسم)
۲۱	ب) نَواک (زیروبمی)
۲۴	ج) طنین صوت (زنگ یا شیوش)
۲۶	ایجاد صوت
۲۶	تارهای مرتعش
۲۸	لوله های صوتی
۳۲	خورد صداها
۳۵	فصل دوم. تئوری موسیقی
۳۵	خط موسیقی
۳۵	۱. نام نت ها

۳۷	۲. حامل
۴۲	۳. شکل نت‌ها و ارزش زمانی آن‌ها
۵۰	وزن و ریتم
۵۲	۱. وزن
۵۴	۲. میزان‌نما
۵۶	۳. وزن خوانی
۵۷	۴. سنکوپ و ضدضرب
۵۷	۵. تمپو (سرعت اجرا)
۶۱	نشانه‌های شدت‌وری و کیفیت اجرا
۶۱	گام‌ها و فواصل موسیقی
۶۴	۱. گام ماژور
۷۵	۲. گام مینور
۷۶	نقش درجات گام (فونکسیون)
۸۳	فصل سوم. موسیقی ایرانی
۸۳	موسیقی مناطق ایران
۸۵	دستگاه‌های موسیقی ایرانی
۸۷	فواصل موسیقی ایرانی
۸۸	بررسی درآمد در دستگاه‌ها و آوازهای موسیقی ایرانی
۱۰۳	نکات مهم در زمینه نسبت دستگاه‌ها با هم و ویژگی‌های خاص برخی از دستگاه‌ها
۱۰۵	انواع گوشه‌ها در ردیف
۱۰۸	فرم‌های موسیقی ایرانی
۱۱۳	دستگاه‌ها و آوازهای موسیقی ایرانی در یک نگاه
۱۱۵	فصل چهارم. سازشناسی
۱۱۵	سازهای موسیقی ایران
۱۱۵	الف) صدای انسان
۱۱۶	ب) زه صداهای مضرابی
۱۲۰	ج) زه صداهای کوبه‌ای
۱۲۱	د) زه صداهای کمانه‌ای (آرشه‌ای)
۱۲۲	ه) هواصداها
۱۲۶	و) پوست‌صداها

۱۲۹	سازهای ارکستر سمفونیک
۱۲۹	الف) صدای انسان
۱۳۰	ب) سازهای زهی
۱۳۳	ج) بادی‌های چوبی
۱۳۸	د) بادی‌های مسی (برنجی)
۱۴۱	ه) سازهای کوبی (ضربی)
۱۴۶	و) سازهای دیگر
۱۴۹	فصل پنجم. تاریخ موسیقی ایران
۱۴۹	بخش اول: پیدایش موسیقی
۱۵۰	نشانه‌های موسیقی در تمدن‌های کهن
۱۵۱	سومر
۱۵۵	بخش دوم: موسیقی ایران در ادوار مختلف
۱۵۵	۱. دوره اقوام اولیه ساکن در فلات ایران
۱۵۷	۲. دوره مهاجرت آریایی‌ها به فلات ایران
۱۵۸	دوران پیش از تاریخ مدون (اساطیری)
۱۵۹	دوران تاریخ مدون
۱۵۹	دوره ماد (۷۰۵-۵۵۰ ق.م.)
۱۶۰	دوره هخامنشیان (۵۵۰-۳۳۰ ق.م.)
۱۶۴	دوره پارتیان (اشکانیان) (۲۵۰ ق.م. - ۲۲۶ م.)
۱۶۶	دوره پارسی یا ساسانی (از ۶۴۲ م. - ۲۱ ق.)
۱۷۴	دوران اسلامی
۲۰۹	فصل ششم. تاریخ موسیقی اروپا
۲۰۹	موسیقی در قرون وسطا
۲۱۶	دوره رنسانس
۲۲۳	دوره باروک (۱۶۰۰-۱۷۵۰)
۲۲۹	دوره کلاسیک (۱۷۵۰-۱۸۲۰)
۲۳۶	دوره رمانتیک (۱۸۱۰-۱۹۲۰)
۲۴۵	موسیقی مدرن از ۱۹۰۰ به بعد
۲۴۷	اکسپرسیونیسم
۲۴۸	پریمیتیویسم

من اگر فیزیک دان نبودم، احتمالاً موسیقی دان می شدم. معمولاً به موسیقی فکر می کنم و رؤیاهای روزمره ام را با موسیقی می گذرانم. به زندگی ام به شکل یک موسیقی نگاه می کنم.

آلبرت اینشتین

مقدمه

نبود آموزش موسیقی همگانی در مقاطع مختلف تحصیلات رسمی در ایران و به طبع آن کم دانشی عمومی در این باب زمینه ای فراخ و گسترده فراهم آورده است برای تعرض دشمنان فرهنگی این مرزوبوم به این رشته جذاب و سرشار از انرژی بشر که نشئت گرفته از فطرت زیبایی دوستی انسان هاست، البته کشورهای دیگر از طریق آموزش همگانی، به تنویر افکار عمومی پرداخته اند. علمای پیشین ما هر یک در زمان خود با درک این مهم، پاسخی به نیاز روز جامعه خود داده اند که از نام آورترین آنان می توان به ابونصر فارابی، ابوعلی سینا، امام محمد غزالی، صفی الدین ارموی، ابوالفرج اصفهانی و... اشاره کرد. در ایران نیز در دهه های اخیر تلاش های بسیاری برای پرکردن این خلأ به نحو شایسته انجام گرفته است که نشان دهنده اهمیت اندیشمندان معاصر در این باب است. کتاب حاضر نیز که یک مجموعه چندوجهی است بر پایه زحمات همین عزیزان استوار شده است.

پس از بررسی موضوعات مورد نیاز جهت مطالعه عمومی، چند شاخه اصلی و مستقل به صورت زیر تقسیم بندی شد: آشنایی با ماهیت اصوات موسیقی از دیدگاه فیزیکی، دانستن مبانی، تئوری و اصطلاحات موسیقی که در این زبان بیانی از آن ها بهره گرفته می شود در حدی که قدرت ارتباط برقرار کردن فرد با علم موسیقی در خواننده تقویت شود، آشنایی با وسایل و ابزاری که به وسیله آن ها موسیقی حاصل می آید (سازها)، آشنایی با چگونگی پیدایش موسیقی و سیر آن در تاریخ تا به امروز در ایران و غرب و نهایتاً ارتباط موسیقی با سایر علوم مرتبط به زندگی فردی و اجتماعی انسان مانند روان شناسی، جامعه شناسی و مردم شناسی که حاصل کار به صورت این کتاب ارائه می شود. در خلال مطالب عمومی ارائه شده در این کتاب، برای مطالعات عمیق تر هر یک از موضوعات طرح شده منابعی معرفی می شود تا خوانندگانی که علاقه مند به مطالعات تخصصی در هر یک از حوزه های مرتبطند با مراجعه به آن ها دانش خود را تکمیل کنند.